

տոյց Ռուսաց բանակին, ընդհանուր սպարապետին հրամանները կենդանի ձայնով նոյն վայրկենին առ այլ և այլ գորազլուխները տանելով: Անշուշտ քիչ ժամանակէն համաշխարհական պիտի

ըլլայ այս նորահնար գործին, որ ձեռքն պարզութեամբ և գործածութեան դիւրութեամբ՝ գիտնոց և տգիտաց հաւասարապէս մատչելի է:

ՀԵՌԵԼԵԿՏՐՈՑՈՅՑ ԳՈՐԾԻ

Յետ հնարելու ձայնից փոխադրութիւնը մղոններով հեռուն հեռախօս գործւոյն միջնորդութեամբ, կարգն հասաւ փոխադրելու հեռուն նաև խօսողին կենդանագիրը: Այս նոր հրաշալիքն ալ կ'ըսուի թէ կատարել է նոյն վերոյիշեալ կրահամ բէլ, հեռելեկտրացոյց (téléscope) գործին հնարելով: Ինչ որ հեռախօս գործին կը կատարէ լսելաց նկատմամբ, նոյնը պիտի կատարէ հեռակէկտրացոյց գործին տեսնելեաց վրայ. այսինքն ինչպէս որ հեռախօս գործին կը փոխանցէ ձայնն երկրիս մէկ կիսագնտէն միւս կիսագնտ, այսպէս ալ պիտի փոխանցուին անձանց և առարկայից պատկերները. այնպէս որ կարելի պիտի ըլլայ աշխարհքէ աշխարհք զիրար տեսնել, և կամ մանաւանդ կարելի պիտի ըլլայ տեսնել որ և իցէ քաղաք մը, որ և իցէ մեծագործ շէնք մը ու ճարտարագիծ նկար մը և ընդօրինակել զայն: Այս ամենն երազ կը կարծուին. բայց ինչպէս որ կը հաւաստեն ամերիկացի լրագիրը, զանոնք բոլորն ալ յարգիւնս բերելու է նրահամ բէլ և կը խոստանայ հեռախօս ու հեռակէկտրացոյց գործեաց միաբանութեամբն յագեցունել թէ տեսանելիքն և թէ լսելիքը. որով ոչ միայն կարելի պիտի ըլլայ խօսակցիլ հեռաւոր սիրելեաց և բարեկամաց հետ, այլ նաև լսել անոնց ձայնը, տեսնել անոնց դէմքը և վայելել անոնց քաղցր ժպիտը: Եւ ոչ այսպիսի միայն, այլ և աշխարհիս ծայրը կենալով լսել Քարիլ ներկայացուած տաղերգութիւն

(opéra) մը, և միանգամայն տեսնել դերասանները թատերաբեմին վրայ, կամ հանդիսականներն իւրաքանչիւրն իրենց տեղը:

Հեռակէկտրացոյց գործին ալ, ինչպէս հեռախօս գործին, կը հիմնուի ելեկտրական փոխանցութեան վրայ: Կը բաղկանայ տեսաբանական երկու սենեակներէ՝ մէկն ելից կայարանը, միւսը մտից կայարանը: Այս սենեակներն իրարու հետ կապուած են շատ մը մետաղական նուրբ թելերով ըստ պատշաճի մէկմէկու յարմարցուած: Ելից սենեկին առաջին ու ներքին կողմը անտեսանելի թելերու ցցուած ծայրերովը ծածկուած է, որոնք միանալով կը կազմեն մակարդակ մակերևոյթ մը: Եթէ այս մակերևութին դիմացը որ և իցէ առարկայ մը դրուելու ըլլայ, և թէ որ այն առարկային ձևոց ու գույնոց մանրամասնութեանցն համապատասխանող լուսաւոր թրթռմունքը ազդելու ըլլան հազորդիչ ու ելեկտրական հոսանքին փոխանցիլ թելերուն իւրաքանչիւրին վրայ, այն թրթռմունքն յար և նման կ'արտադրուին թելերուն միւս ծայրը:

Առաջին փորձերն Ամերիկա եղեր են, և տեղական լրագիրը կը հաստատեն թէ կատարեալ յաջողութեամբ փոխադրուել են կենդանագիրք մղոններով հեռուն. բայց պէտք է սպասել այս գործւոյն ճիշդ ստորագրութիւնը տեսնելու, որպէս զի հաւատալի ըլլայ անոր զիտը: